

Socialdepartementet

Försäkringskassan
103 51 Stockholm

Uppdrag att utveckla metoder för bedömning av arbetsförmågan i förhållande till anpassat arbete

Regeringens beslut

Regeringen ger Försäkringskassan i uppdrag att i samråd med Arbetsförmedlingen utveckla metoder för bedömning av arbetsförmåga i förhållande till anpassat arbete för personer som ansöker om aktivitetsersättning för nedsatt arbetsförmåga. Försäkringskassan ska vidare utreda behovet av att vidareutveckla befintliga metoder och instrument för arbetsförmågebedömningen för personer som ansöker om aktivitetsersättning. Försäkringskassan ska dessutom utveckla metoder för ett aktivt förhållningssätt i handläggningen av aktivitetsersättningsärenden. I uppdraget ingår även att lämna förslag till implementering av de metoder som tagits fram.

Arbetet ska utgå från gällande lagstiftning. Om myndigheten bedömer att det finns behov av förändrad lagstiftning med anledning av uppdraget ska förslag till sådan reglering lämnas.

En plan för uppdragets genomförande ska lämnas till Regeringskansliet (Socialdepartementet) senast den 30 juni 2012. Uppdraget ska slutredovisas till Regeringskansliet (Socialdepartementet) senast den 30 mars 2013. Redovisningarna ska hänvisa till det diarienummer som detta beslut har.

Bakgrund

Aktivitetsersättning kan beviljas en försäkrad från och med juli det år denne fyller 19 år och som längst till och med månaden före det att den försäkrade fyller 30 år. Aktivitetsersättning kan dels beviljas den som på grund av en funktionsnedsättning har förlängd skolgång på grund- eller gymnasienivå, dels till den som på grund av sjukdom har en nedsättning av arbetsförmågan som förväntas bestå under minst ett år.

Vid bedömning av om arbetsförmågan är nedsatt ska bedömningen avse om den försäkrade kan försörja sig genom något arbete på arbetsmarknaden. Bedömningen ska göras i förhållande till arbete på den reguljära arbetsmarknaden. Bedömning ska också göras i förhållande till en anställning med lönebidrag eller en liknande anställning.

I betänkandet Brist på brådska – en översyn av aktivitetsersättningen (SOU 2008:102) framförde Utredningen om en översyn av aktivitetsersättningen att det på grund av den bristande arbetslivserfarenheten svårigen kan finnas ett tillräckligt underlag för att bedöma arbetsförmåga. Arbetsförmågebedömningen försvåras genom att flertalet av de försäkrade som blir aktuella för prövningen inte har någon eller en mycket begränsad erfarenhet från arbetslivet. En sådan bedömning kan enligt utredningen rimligen inte göras, utan att den enskilde först har beretts möjlighet att testa sin arbetsförmåga.

I rapporten Aktivitetsersättning Från förlängd skolgång till nedsatt arbetsförmåga (2012:1) konstaterar Inspektionen för socialförsäkringen (ISF) att det finns påtagliga brister i de medicinska underlag på vilka Försäkringskassan beviljar aktivitetsersättning för nedsatt arbetsförmåga. Bristerna i underlagen är särskilt stora för de som tidigare mottagit aktivitetsersättning för förlängd skolgång.

När det gäller bedömning av arbetsförmågan mot den reguljära arbetsmarknaden har regeringen gett Försäkringskassan i uppdrag att utveckla metoder och instrument för sådan bedömning (dnr S2010/5364/SF). Detta arbete har även betydelse vid prövningen av rätt till aktivitetsersättning.

Närmare om uppdraget

Försäkringskassan ska ta ställning till när och hur de metoder och instrument som myndigheter utvecklar för bedömning av arbetsförmågan mot den reguljära arbetsmarknaden ska användas i bedömningen av arbetsförmågan för personer som ansöker eller uppbär aktivitetsersättning. Om det bedöms vara nödvändigt att vidareutveckla metoder och instrument, exempelvis de medicinska underlagen, i bedömningen av dessa personer ska ett utvecklingsarbete genomföras.

Som ett komplement till ovannämnda uppdrag att bedöma arbetsförmåga mot den reguljära arbetsmarknaden ska Försäkringskassan utveckla metoder för prövning av den försäkrades möjligheter till en lönebidragsanställning eller en liknande anställning. I uppdraget ingår att bedöma behovet av att låta den försäkrade testa sin arbetsförmåga och redovisa hur en sådan prövning i så fall kan utformas.

Försäkringskassan ska även utreda möjligheterna att utnyttja befintliga strukturer för samarbete mellan Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen i bedömningen av nedsättning. Prövningen av arbetsförmågans nedsättning bör – om möjligt – inte begränsas till om arbetsförmåga finns utan även till vilka åtgärder som bör vidtas under tid med aktivitetsersättning för att individen ska kunna utveckla arbetsförmåga.

I uppdraget ingår att ta fram en plan för implementeringen av metoderna. Utgångspunkten för planen bör vara att metoderna används i hela landet senast den 1 december 2013.

På regeringens vägnar

Ulf Kristersson

Eeva Seppälä

Kopia till

Finansdepartementets budgetavdelning
Arbetsmarknadsdepartementet
Arbetsförmedlingen
Socialstyrelsen
Ungdomsstyrelsen
Sveriges Kommuner och Landsting